

שנהגה ומעלה אותם לשרשם ולמקורם. (ומעין ביאור זה יש באגדות מהרש"א על האי ענינא). וע"י ג' חלקי השלמות מגיע למהוי חסידא.

ובעוד אופן י"ל ענין האי מאן דבעי למהוי חסידא, ע"פ העולה מברייתא דר' פנחס בן יאיר, שאחר מדרגות קדושה וטהרה מונה את מדרגת החסידות המביאה לידי רוח הקדש ורוח הקדש מביאה לידי תחיית המתים, הרי שחסידות היא המדרגה הגבוהה ביותר, ולמעלה מדרגת צדיק. שענין חסידות הוא לפנים משורת הדין, שהחסיד מקפיד לא רק על מה שמחויב ע"פ הלכה, אלא עושה אף לפנים משורת הדין, ומקיים ועשית הישר והטוב בעיני ה', שגם מה שאינו מחויב מצד ההלכה הוא עושה כדי שיהיה נח"ר לפניו ית'. וגם כל הענינים הגשמיים עניני רשות המותרים מתקדש החסיד במותר לו ומעלה אותם להשי"ת. וזהו האי מאן דבעי למהוי חסידא, שרוצה להתנהג לפנים משורת הדין, לקדש את כל הענינים הגשמיים ולהעלות את הנאותיו להשי"ת. וע"ז אומר ר"י לקיים מילי דנוקין, שמחדש שגם בעניני נוקין שבין אדם לחברו ג"כ יקדש את עצמו גם בהיתר, אף בענינים שאינו מחויב בהם מצד הדין, כמו להצניע את הקוצים ג' טפחים כדי שלא לגרום עגמ"ג לזולתו. ומילי דאבות היינו לפנים משורת הדין בינו לבין עצמו, שהם כל עניני מדות השנויים במסכת אבות, שאינם בגדר הדין

וההלכה, אלא הם אורחות חיים לפנים משורת הדין להאי מאן דבעי למהוי חסידא. ומילי דברכות היינו לפנים משורת הדין בינו לבין בוראו, שמלבד גדרי ההלכה הוא מקדש את עצמו גם במותר לו כדי לעשות נח"ר להשי"ת, שבכל עניניו הגשמיים הוא שוקל בדעתו הייטב בעיני ה', ועי"ז הוא מקדש ומעלה את כל הענינים הגשמיים של רשות והיתר להשי"ת. וכמו שמצינו בברכת חתנים, שהברכה הראשונה שאדם מישראל מברך כאשר הוא עומד לבנות את ביתו היא שהכל ברא לכבודו, מה שזהו ענין מילי דברכות, שע"י הברכות מעלה את כל הנאות עוה"ז לכבודו ית', שלא נעשו ההנאות רק לקיים אותם כרצון מי שבראם.

ועד"ז יבואר מה דאיתא בתורת אבות בפר' זו, עה"פ ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדוני את אשתי ואת בני. העבד הוא העבד הנאמן העובד ה', שאם אמור יאמר אהבתי את אדוני, הריני אוהב את השי"ת, את אשתי ואת בני, את הוא לשון טפל כמאחז"ל (ב"ק פב.) את הטפל לבשרו, היינו שכל עניניו הגשמיים טפלים המה אצלו, וכל אהבות עוה"ז שלו טפלים לאהבתו את אדוניו השי"ת, או ורצע אדוניו את אוננו במרצע, פותח לו הקב"ה את אזניו שישמע בהם אלקותו ית'. ועבדו לעולם, שזוכה לעבוד להשי"ת בכל עניני העולם, שמגביה את כל עניני הרשות הגשמיים שיהיו ג"כ עבודת ה'.

ואנשי קודש תהיון לי

די באומר ואתם תהיו ממלכת כהנים וגוי קדוש, אלא הכוונה ואתם תהיו לי, אם רצונכם להיות שלי עליכם להיות ממלכת כהנים וגוי קדוש, או תהיו שלי. ובפי' ממלכת כהנים נאמרו כמה פירושים, ורש"י מפרש, כהנים שרים. והיינו, כי הקב"ה בחר בישראל להיות העם הנבחר, ואמר להם ואתם תהיו לי ממלכת כהנים, מבחר האנושיות, אנשי רום המעלה שאין להם שייכות לדברים פחותים ושפלים.

ואנשי קודש תהיון לי. איתא במכילתא, רבי ישמעאל אומר כשאתם קדושים הרי אתם שלי. והדיוק הוא מיתור אומר "לי", שהיל"ל ואנשי קודש תהיון, ע"כ מפרש ואנשי קודש, אם תהיו אנשי קודש, תהיון לי, או תהיו שלי, תהיו דבוקים בהשי"ת. ועד"ז יש לפרש הנאמר בדבר ה' קודם קבלת התורה, ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, שגם כאן תיבת "לי" מיותרת לכאורה, שהיה

בתורה. ובי' הדברים, שיהודי הרוצה להתעלות למדרגה גבוהה בעבודת ה' דהיינו להיות דבוק בה', עליו לאחוז בב' ענינים אלו המביאים יהודי להיות דבוק בה'. ענין ועשיית הישר והטוב בעיני ה' הוא כמשאחז"ל (אבות ג) כל שרות הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו, שלכאורה מה השייכות בין זל"ז, ואיך זוכה למדרגה כה גבוהה שרות המקום נוחה הימנו מזה שרות הבריות נוחה הימנו. אלא שכל שרות הבריות נוחה הימנו היינו שמקיים ועשיית הישר והטוב בעיני ה', ועי"ז מגיע להיות דבוק בה', שזהו פל' רוח המקום נוחה הימנו. כי הקב"ה הוא מקור הישר והטוב, ומי שלקוי בזה שאין רוח הבריות נוחה הימנו איננו יכול להיות דבוק בה'. וכן מצות קדושים תהיו מביאה יהודי לדבקות בה', כי קדוש אני ה' אלקיכם, כאמור, ולכן רק עי"ז שקדושים תהיו תגיעו להיות דבקים בהשי"ת. וזהו מש"כ השומר אמונים שהרוצה להתעלות בדרכי ה' יקיים ב' פסוקים אלו, שנאמרו אמנם לגבי ענינים שאין עליהם צוויים מפורשים, אבל כלולים בהם הרבה ענינים. והכלל בכל זה הוא כמ"ד הייטב בעיני ה', שבכל פעולה שעושה ישקול הייטב בעיני ה', שיהודי הרוצה להגיע להיות דבוק בה' עליו לשקול את כל מעשיו ופעולותיו הייטב בעיני ה'. ועי"י מדה זו של קדושה מגיע יהודי לדבקות בה', כשאתם קדושים אתם שלי.

ומשמעות האזהרות הרבות שהקב"ה מזהיר את ישראל על הקדושה, הוא כמאמר מרן הס"ק מסלונים זי"ע עה"פ מוסר ה' בני אל תמאס, מוסר ה', המוסר שהשי"ת אומר ליהודי הוא: בני, הרי בני אתה בן המלך, אל תמאס, אל תמאס עצמך בדברי מיאוס שאינם יאים לבן מלך. יש דברים שלגבי אדם פשוט אינם נחשבים לעבירה, אבל אצל בן המלך למיאוס יחשבו. וזאת אומר הקב"ה ליהודי, הרי בן המלך הנך, אל תמאס עצמך במה שהוא היפך הקדושה, שכל אלו הדברים המרחיקים מהשי"ת אינם מתאימים לבן המלך. ומוסר ה' הזה אמור לכל יהודי באשר הוא. כמו שמצינו שדבר ה' הראשון ששלח לומר לפרעה "בני בכורי ישראל" היה בעת שישראל היו משוקעים אז במ"ט שערי טומאה, ובמצב שפל של

וגוי קדוש. על הקדושה הוזהרו ישראל פעמים רבות מאד, כמו שמצינו בתורה הרבה ציוויים על קדושים תהיו, והתקדשתם והייתם קדושים, ובפרשת קדושים בלבד נאמרו ג' אזהרות על הקדושה. שבאמת הרי זה לא אמור על מצוות שחיובן מפורש בתורה אלא על קדש עצמך במותר לך, אך התורה מזהירה על כך פעמים הרבה, כי ענין קדושה הוא כתנאי שהתנה הקב"ה עם ישראל, שאימתי אתם תהיו לי, כשתהיו ממלכת כהנים מבחר האנושיות וגוי קדוש, אז תהיו שלי. אצל יהודי הקדושה היא תנאי לעצם מהות היהדות, שהיא לפי ערך המהות של קדושה שיש בו.

והנה באזהרות הרבות על הקדושה אנו מוצאים בסיומם, כי קדוש אני ה' אלקיכם או כי אני ה' אלקיכם. וכמו בפר' שמיני שנאמר ב"פ כי אני ה' אלקיכם והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני וגו'. ובכל המקומות בפר' קדושים שכל אחד מהם כנגד ענין מיוחד, נאמר לאחר כל ציווי כי קדוש אני ה"א או כי אני ה"א. ומשמע שזהו הטעם לקדושים תהיו. והענין בזה ע"פ מד"א בספה"ק כי תכלית התורה ותכלית עבודת ה' היא שיהודי יגיע לדבקות בהשי"ת, וכל תרי"ג המצוות המה תרי"ג עיטין כלשון הוזה"ק להגיע לקיים מצות ובו תדבק. וזהו בי' כל הפסוקים שנאמרו על הקדושה, כי קדוש אני ה"א, כשאתם קדושים אתם שלי, כי ענין הדבקות בה' תלוי בעיקר במדה של קדושה, כי קדוש אני ה' אלקיכם ואינכם יכולים להתדבק בי אלא אם כן גם אתם תתקדשו והייתם קדושים.

ובמק"א הבאנו מש"כ בספר שומר אמונים הקדמון (הקדמה ב,ג), בנוגע לעוסקים בתורת הנסתר, שלא ימושו מפיהם תרי קראי דכתיבין בתורה, פסוק ועשיית הישר והטוב בעיני ה', ופסוק קדושים תהיו. שלאחר כל תרי"ג המצוות שנאמרו בתורה, נאמרו עוד ב' פסוקים אלו הכוללים ענינים שלא צותה עליהם התורה בפירוש. ועשיית הישר והטוב בעיני ה' הוא בענינים שבין אדם לחבירו, שיתנהג בזה לפני משורת הדין אפילו בדברים שאין עליהם ציוויים מפורשים. וקדושים תהיו דהיינו קדש עצמך במותר, שיתקדש גם בענינים שלא נאסרו

בית עבדים, כי יהודי בכל מצב שנמצא הוא בן המלך, ותמיד מוסר ה' אליו בני אל תמאס. לכן הזהירה תורה כ"כ על הקדושה, והתקדשתם והייתם קדושים, כי יהודי צריך להיות מבחר האנושיות, ורק מה שמקרב אל השי"ת שייך אליו, וכל מה שמרחיקו מהשורש הוא לו לעבירה. והטעם למה לא פירשה התורה"ק בענין הקדושה מה לעשות ומה לא לעשות, מפני שענין זה משתנה אצל כל אחד לפי השגתו ולפי מדרגותיו, כמה הוא מרגיש שהוא בן המלך.

וי"ל בזה עוד דמשמעות דברי המכילתא, כשאתם קדושים הרי אתם שלי, שזה כתנאי שלפי ערך התקדשותו של יהודי בקדושה יתירה כך הוא זוכה לתהיו שלי. והענין כי הקב"ה נותן ליהודי מדה כנגד מדה. אם מקדש עצמו רק באסור לו, שהוא מחמת היראה, נותן לו הקב"ה שכרו ג"כ רק ביראה. אבל אם יהודי מקדש עצמו במותר לו שזה בא מתוך אהבה, שעיקר מחשבתו בכל דבר היא האם זה יהיה לגנת רוח לפני השי"ת אם לאו, ומתרחק מכל מה שמרחיק מהשי"ת ועושה רק מה שמקרב אליו ית', אז הקב"ה מחזיר לו מדה כנגד מדה שתהיון לי, כשאתם קדושים הרי אתם שלי. כי קדש עצמך במותר מקיים יהודי מתוך אהבה ולא מיראה, וע"כ כשאתם אנשי קודש גם הקב"ה מחזיר לכם אהבה בבחי' שתהיון לי שלי, דבקים בה' אלקיכם.

ובזה י"ל מש"כ במסלת ישרים בענין הקדושה, שהוא למעלה מן הטבע שאדם יוכל לקדש עצמו במותר עד שתשרה קדושה על כל מעשיו, רק תחלתו השתדלות וסופו מתנה, שאם עושה מצדו השתדלות עד מקום שידו מגעת נותן לו הקב"ה לבסוף את הקדושה בתורת מתנה. כמאז"ל עה"פ והתקדשתם והייתם קדושים, אדם מקדש עצמו מעט מקדשין אותו הרבה, פי' אדם מקדש עצמו מעט, שעושה מצדו השתדלות כפי יכולתו עד מקום שידו מגעת, אז מקדשין אותו הרבה, נותן לו הקב"ה במתנה את מדרגת הקדושה. וזהו פי' והתקדשתם, אם תעשו ההשתדלות להתקדש, סופכם שתקבלו זאת במתנה והייתם קדושים. והיינו לפי שכאשר יהודי עושה

השתדלות מצדו להתקדש הריהו מגלה בזה אהבה להשי"ת, שאינו רוצה לעשות דברים כאלו שהם נגד רצונו ית', לא רק דברים שהקב"ה אסר, אלא גם דברים שלא אסרם אבל אינם לרצונו ואינם לכבודו ית', שאי"ז לכבוד המלך שבן המלך ימאס עצמו, ע"כ הוא זוכה לסופו מתנה, כיון שהוא מגלה אהבה להשי"ת אזי הקב"ה מחזיר לו אהבה ונותן לו במתנה המדרגה העילאית של קדושה. זהו ואנשי קודש תהיון לי, שאם רק תעשו ההשתדלות להיות אנשי קודש אז תהיון לי, שלי, שתהיו דבוקים בהשי"ת. ועפ"ז י"ל גם את כל הפסוקים הנז' שנאמרו בתורה על הקדושה שבכולם כתיב כי קדוש אני ה' אלקיכם וכדו', שהפי' בזה קדושים תהיו, אתם התקדשו בעצמכם ככל יכולתכם עד מקום שידכם מגעת, ואז כי קדוש אני ה' אלקיכם, הקב"ה יתן לכם במתנה את המדרגה של קדושה. וכל אלו הפסוקים וכן ואנשי קודש תהיון לי, כשאתם קדושים אתם שלי, ענינם הבטחה, שיהודי המתקדש ככל יכולתו מובטח לו שהקב"ה יתן לו במתנה את המדרגה העליונה של קדושה, שנהפך למקור הקדושה, שכל עניניו קודש קדשים.

ועד"ז יש לפרש מאה"כ ויקחו לי תרומה וגו', שגם בזה יש להקשות דתיבת לי מיותרת לכאורה, ורש"י פירש, לי לשמי. וגם זה צ"ב, דהא כל המצוות צריכים לקיים לשם שמים, ומה הענין המיוחד בתרומת המשכן שנאמר בה לי. אכן הפי' בזה כמש"נ בהמשך ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו, היינו לפי ערך שהשקיע את לבו בנדבתו לביהמ"ק. כדאיתא בספה"ק שגדבות המשכן הגיעו ליעודן לפי הרעותא דליבא שהיה לאיש ישראל בנתינתו, אלו שנתנו בגודל רעותא דלבא געשה מתרומתם ארון הקודש, ואלו שנתנו בפחות רעותא דלבא עשו מתרומתם כלים שחשיבותם פחותה, כל יהודי לפי הרעותא דלבא שהשקיע בנתינתו כך געשה מזה הכלי הראוי בביהמ"ק. כי ענין בית המקדש הוא המשך למעלת העם הנבחר, שנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים ובחר לו בית מכון לשבתו שיהיה מקום להשראת השכינה בישראל. וע"ז נאמר ויקחו לי, שאם הלקיחה היא מאת כל

כי מה שצדיק אחד יותר גבוה מתבירו הוא מפני שהאמונה יותר בהירה אצלו, דככל שיש לו יותר בהירות באמונה הריהו במדרגה אחרת לגמרי, ומדרגתו של אדם אינה נמדדת רק לפי איך שמתנהג אלא תלויה בעיקרה בבהירות האמונה. ועד"ז י"ל גם על ענין הקדושה, שככל שאחד יותר גדול במדת הקדושה כך הוא יותר גבוה מהשני, ולפי ערך והתקדשתם כך והייתם קדושים, לפי ערך ההשתדלות כך היא המתנה, דמה שאחד יותר גדול מהשני הוא לפי שעשה השתדלות יותר גדולה ע"כ וכה למתנה יותר גדולה.

איש אשר ידבנו לבו, שמשקיע רצון לבו בנתינתו, אז הקב"ה משיב על זה ב"הרי אתם שלי" ומשרה שכינתו בישראל. ובנין בית המקדש היה מהרעותא דלכא של ישראל, שמזה נבנתה והומשכה הקדושה העילאית של השראת השכינה בביהמ"ק. וזהו ויקחו לי, כשאתם נודבים את לבכם הרי אתם שלי. וכמ"כ ואנשי קודש תהיון לי, כאשר יהודי נותן תשוקת לבו להשי"ת ועושה ההיפך מרצונו כרצון ה', אזי הקב"ה נותן לו הרי אתם שלי, שנהיה דבוק בהשי"ת.

והנה מרן אדמו"ר בעל בית אברהם זי"ע אמר

ועבדתם את ה' אלקיכם

וכביכול קשה לפניו ית' להשפיע חסדו בלי אתערותא דלתתא של יהודי, כי רצונו ית' שיהודי ימשיך שפע חסד ורחמים וכל טוב לא מצד חסד חנם, על כן כאשר יהודי ממשיך זאת באתערותא דלתתא הריהו עושה בזה תענוג עליון שזה התענוג הגדול לפני הקב"ה להיטיב לברואיו. וזה ענין ועבדתם את ה' אלקיכם להביא לתענוג העליון. ובזה מפרש מאחז"ל (פסחים קיח.) קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף, שאמנם כאשר יש אתערותא דלתתא אינם קשים, רק כשצריך להשפיע זאת בחסד חנם אז קשים הם כקרי"ס. וזה היה בקריעת ים סוף שישראל היו בבחי' מאה"כ ואת ערום ועריה ולכך היתה קריעת הים קשה כביכול שלא היה זה ע"פ מעשיהם של ישראל, וכדאי' בחז"ל (שוח"ט קיד) עה"פ הים ראה וינס מה ראה ארונו של יוסף, היינו שהים מיאן להיבקע מפני בני ישראל בעשותו את רצון העליון כפי הטבע שהטביע בו השי"ת בעת הבריאה שיהיה מלא על כל גדותיו, עד שראה את ארונו של יוסף, שראה את כחו של יוסף אשר מסר את כל טבעיותו עבור אהבת ה', וראה שיש בישראל את הכח של למעלה מן הטבעיות שמוסרים את כל הטבעיות ואת כל התענוגים להשי"ת, אז ראה הים וינס ונבקע לפניהם.

ועבדתם את ה' אלקיכם וברך את לחמך ואת מימך והסרתי מחלה מקרבך. במפרשים עמדו על מה קאי הקרא ועבדתם את ה' אלקיכם, שבכל מקום בתורה נאמר זאת בקשר לקיום המצוות, כמו (דברים יא) והיה אם שמוע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את ה'א ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם, דולעבדו בכל לבבכם קאי על מצותי אשר אנכי מצוה אתכם, היינו קיום המצוות, או כדרשת תז"ל על זה (תענית ב.) איזו היא עבודה שבלב זו תפלה, אבל כאן כתיב סתמא ועבדתם את ה' אלקיכם ומה המשמעות של עבודה זו. כן צ"ב משמעות הברכה שנאמרה כאן, וברך את לחמך ואת מימך, שהיא ברכה מיוחדת שלחמך ומימך הנמצאים כבר תשרה בהם ברכה.

ובספה"ק אוהב ישראל בענינו מאריך בענין דלכאורה מה המשמעות לעבוד את ה', הלוא לשון עבודה ושירות שייך אצל בשר ודם, שכאשר אדם עושה מלאכת הזולת שפיר מיקרי שעובדו, אבל אצל הקב"ה הרי לא שייך זה, ואם יצדק מה יתן לך. ועי' שם כל דרכו בענין, דפי' ועבדתם את ה' אלקיכם שיהודי יעשה תענוג להשי"ת, וכיון שהתענוג של הקב"ה הוא מה שרצונו ית' להיטיב לברואיו,